

20 ГОДИНИ СПЕЦИАЛНОСТ ЯПОНИСТИКА В СУ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” – ПОСТИГНАТО И ПРЕДСТОЯЩО

проф. дфн Бойка Цигова

Днес е знаменателна дата в календара на българската памет – 2 юни! Това, че на този ден скланяме глави и в минута мълчание отдаваме своята почит към загиналите за свободата на България, превръща нашия юбилей в още по-вълнуващо събитие! Защото за да сме истински живи, днес е важно да знаем, да помним и никога да не забравяме!

През настоящата 2010 година нашата специалност става на 20 години. Според измеренията на човешкия живот това е възраст, при която юношеството отстъпва, за да даде път на зрелостта. Стори ми се уместно да се опра на такова сравнение, мислейки за годините на живот на нашата специалност. Дали днес можем да почувстваме, че юношеството е зад гърба ни?! Дали пътят, който сме извървели, дали следите, които сме оставили за тези, които ще продължат след нас, са гаранция за това, че вече сме пораснали?! За живота на една университетска специалност двайсет години са достатъчно обзрим период от време за равностметка на постигнатото и предстоящото. Още по-хубавото е, че след 20 години днес имаме правото да се обърнем с поглед назад, да си спомним от къде сме тръгнали, да споделим почитта си към миналото на своята специалност и да заявим своята воля за развитието ѝ в бъдеще.

Сведения за историята, културата и литературата на Япония може да се открият още в края на XIX век. Те са били свързани преди всичко със засилващия се интерес на българите към културите на Изтока. До втората половина на XX в. авторите на преводи, пътеписи и други публикации за Япония са предимно някои известни български писатели, общественици и учени. Днес картината е съвсем друга. Всестранното изучаване на Япония, нейния език и култура като сфера на специализирано академично образование по Японистика в България е фокусирано главно в СУ “Св. Климент Охридски”. Обучението за придобиване на професионална квалификация по японистика и научноизследователската работа в тази област, са обединени в университетската специалност Японистика.

Що се отнася до изучаването на японски език в СУ “Св. Климент Охридски”, то има почти половинвековна история. Преди 43 години, в края на шейсетте години на миналия век (1967/1968), към катедрата “Източни езици” е създаден факултативен вечерен курс по японски език. От самото начало той е воден от г-н Тодор Дичев, а след това, за периода от 1972 до 1990 г., от Силвия Попова, Дора Барова, Бойка Цигова, Цветана Кръстева и Людмила Холодович (за някои от споменатите преподаватели – с прекъсвания).

През 1984 г. катедрата “Източни езици” се разрасна и се превърна в “Център за източни езици и култури”. Факултативните курсове по японски език продължиха да се провеждат, като постепенно се попълваха с нови учебни програми по класическа и съвременна японска литература. Принос в обучението по японистика и популяризирането на японската литература и култура в България имат всички японисти, преподавали преди и в началните години след основаването на специалността. Списъкът на тези наши колеги е дълъг. Имената и делата им никога няма да бъдат забравени, защото са част от историята на специалността ни. Все пак някои от тях: Цветана Кръстева, Дора Барова, Нели Чалъкова, Братислав Иванов, Силвия Попова, Емилия Гъделева, Бойка Цигова, са непосредствено свързани с юбилея, тъй като на различни етапи и в различни направления са полагали основите на академичния облик на специалност Японистика в СУ “Св.

Климент Охридски”. След тях шафетата на преподаването са поемали десетки наши випускници, които са вложили много труд и старание като хонорувани преподаватели по японски език в нашата специалност. Наши бивши студенти и днес провеждат упражнения по практически японски език в бакалавърската програма, като придобиват все повече опит в преподаването. Благодарни сме и на тях и на готовността им да докажат, че са свързани не само емоционално със съдбата на специалността, която ги е изградила като български специалисти - японисти.

През 1990 г., на 17 януари, с Протокол № 5 на Академичния съвет на СУ “Св. Климент Охридски” бе създадена редовна, петгодишна университетска специалност “Японска филология”. Днес тя се нарича „Японистика“ и засега е единствената специалност в България, акредитирана да провежда обучение и в трите степени на дипломиране-бакалавър, магистър и доктор.

Академичният състав на специалността включва шест щатни преподаватели и средно по четирима хонорувани преподаватели на година. Трима от щатните ни преподаватели са членове на Европейската Асоциация на японистите (EAJS), двама са били лектори в Японски университети, като са работили в японски научни институти по съвместни изследователски проекти.

Непрежалим завинаги в паметта ни ще остане за нас нашият скъп бивш колега, доц. д-р Кирил Радев! След неговата неочаквана кончина в специалността повече от три години нямаше щатен преподавател по езика. Сякаш за да се възмезди тежката загуба, именно през настоящата юбилейна за нас година, най-сетне имаме нов колега лингвист и отново се чувстваме на своето място като филологическа специалност.

В някои часове на дисциплината “Практически японски език” упражненията се провеждат от японски гост-лектори, редовно изпращани от Япония по официален договор между СУ “Св. Климент Охридски” и “Японската Фондация за културно сътрудничество”. От началото на създаването на специалността японските гост-лектори, водели упражнения по практически японски език, са: Г-н А. Куротаки (1997/1998 г.), г-жа Чисато Сугиура (1998/2000 г.), г-жа Рие Хатакеяма (2001/2004 г.), г-ца Мики Суга (2004/2007 г.), г-н Сатоши Комада (2007/2010 г.) и г-ца Юки Накао (2008/2010 г.).

Професионалният опит и компетентността на преподавателите по Японистика са изключително важен фактор за преодоляване на огромното напрежение и тежкия хорариум в специалността. Учебният план за бакалавърската степен на специалност Японистика в СУ “Св. Климент Охридски” се състои от повече от 40 различни дисциплини. Всяка година се четат лекции и се водят упражнения и в магистърски учебни програми и се подготвят докторанти. Всички програми на лекционните курсове и семинарните занятия са съобразени с държавните изисквания за подготовка на компетентни и квалифицирани специалисти. Учебните дисциплини са задължителни, избираеми и факултативни. Основните теми в програмите са свързани с теорията и практиката на японския език и японската литература, с историята на Япония от древността до XX в., с японската култура, етнография, религия и философия. Практическите занятия по японски език са методологично съчетани с изучаването на традиционната духовна и материална култура на Япония, икономическите и политическите модели на японското общество, както и със сродни изтоковедски научни дисциплини. Обучението е съобразено с основната си цел – бъдещите специалисти японисти да получат систематизирани знания, определена степен на писмено и говоримо усвояване на японския език, както и комплексни знания за Азия и Изтока.

През 2007 г. специалност Японистика откри редовен курс за следдипломна квалификация като допълнителна форма на обучение по японски език и култура. Курсът “Японски език и култура” предлага широкопрофилна подготовка в посочената област. Предназначен е за специалисти от различни сфери, които желаят да придобият основни практически умения за общуване на японски език, както и базови познания за японската култура и общество. Подходящ е и за служители в държавната администрация, чиято сфера на дейност предполага контакти с Япония, за ръководители и служители на фирми, които имат бизнес отношения с японски компании и организации. Продължителността на обучението е 2 години, по два семестъра годишно.

Изследователската работа на членовете на академичния състав е неделима част от ангажиментите им в преподаването. Тя обхваща широк кръг от теми. Проблемните направления, в които щатните преподаватели, докторантите и студентите от специалността развиват свои научни изследвания и разработки, са: филологически изследвания (с оглед Япония и страните от Източна Азия), културологични изследвания (с оглед Япония и страните от Източна Азия), изследвания на философските системи на Изтока в съпоставителен план, изследвания на особеностите на японските сценични изкуства, японска етнография, изкуствознание и естетика, сравнително езиковедие и литературознание. Съществен принос в научноприложната област представлява и активната дейност на нашите преподаватели за съставителство и внедряване (на общонационално и регионално ниво) на научни проекти, на образователни програми и преподавателски практики за академично обучение и усвояване на японския език и култура в много университети, училища, обществени организации и институции в България. Занимаваме се също и с издателски, редакторски и консултантски дейности. Със съдействието на специалност Японистика бе изработена и четиригодишната учебна програма на езиковата паралелка по японски език в 18 СОУ “Уилям Гладстон” в гр. София. Тя беше създадена през 1992 г. За сформирването ѝ най-голям принос има тогавашната директорка на училището, г-жа Мария Вълчанова, наградена впоследствие с Орден “Изгряващо слънце” на японското правителство за заслугите ѝ в тази дейност.

Специалност Японистика участва активно в международния академичен обмен с участия в национални и международни научни форуми. През март 2009 г. бяхме организатори на XI международен симпозиум по японистика “*МЕЖДУКУЛТУРНИ РАЗЛИЧИЯ – ВЪЗМОЖНОСТИ И ТРУДНОСТИ НА РЕЦЕПЦИЯТА*”, спонсориран от Международна Фондация Тошиба. Научните трудове и множеството публикации на щатните преподаватели в специалност Японистика съдържат компетентни анализи, представят оригинални подходи в лингвистичен, литературен, социокултурологичен и съпоставителен план на изследване. С оглед на редица теоретични и философски аспекти на теорията на литературата, в научните разработки се прилагат различни методологични аспекти на анализ. Японската литература, език и култура са представени не само като специфична ценностна система, но и с оглед ситуирането им в общата парадигма на универсални литературни процеси, в това число и в българската култура. За съжаление, в повечето случаи изследователските проекти са индивидуални, а не екипни. Вероятно затова те не са приоритетно финансирани нито от държавата, нито от частни институции.

Днес Японистиката е една от най-престижните специалности. От създаването си до днес специалност Японистика в СУ “Св. Климент Охридски” не отстъпва от първенството в редица класации и е една от най-предпочитаните. Само едно доказателство за това са резултатите от ежегодния прием по време на кандидат-студентските кампании. Всяка

поредна година до днес, винаги още след първото класиране, приетите да се обучават в специалност Японистика са сред кандидат-студентите с най-висок бал. Силната стартова позиция дава възможност на нашите студенти не само да поддържат високо ниво в обучението си, но и да получат още по-качествено образование в специалност Японистика. Като единствено по рода си академично звено в България специалността Японистика в СУ “Св. Климент Охридски” е дала образование на повече от двеста и петдесет успешно дипломирани випускници, бакалаври и магистри по японистика. Мнозина от тях са намерили своята успешна професионална реализация в науката и образованието, културата и журналистиката, други работят в сферата на дипломацията, държавната администрация, международната търговия и частния бизнес. През последните години няколко от дипломиралите се в нашата специалност бакалаври и магистри са били учители по японски език в 18 СОУ “Уилям Гладстон” в София. По този начин те продължават да поддържат традиционно установеното сътрудничество между средното и университетското образование.

Благодарение на отличните си знания, придобити в специалността, нашите студенти печелят множество конкурси и специализации по различни програми на Министерството на образованието на Япония и Японската фондация за културно сътрудничество (Japan Foundation). Всяка година студенти от различни курсове преминават краткосрочно специализирано обучение в редица японски университети. Студентите японисти от Софийския университет неизменно са заемали челно място и винаги са отличавани с най-високо признание за блестящите си успехи в редица младежки форуми в Япония, Европа и много други страни по света. Това се отнася както за ежегодното провеждане на конкурсни изпити за ниво на владеене на японски език, така и за изпитите към различни образователни програми на Японското министерство на образованието, провеждани под патронажа на Посолството на Япония в България. Благодарение на установени договорни отношения на СУ “Св. Климент Охридски” с японските университети “Сока”, “Васеда” и “Осака” се откриват все повече възможности за следдипломни квалификации, специализации и докторантури в областта на японския език, литература и култура. Студентите японисти участват много активно в различни конкурси за стипендии и в други страни, с които Софийският университет има договори и споразумения. Редовно печелят конкурси за специализации по Европейски програми за студентска мобилност, като например “Еразъм” и “Сократис”.

Щастливи сме и се гордеем с всички наши студенти! Те са нашето по-добро утре. Те са “лицето” на нашите неосъществени най-смели мечти и най-дръзки надежди за достойно представяне на българската Японистика пред погледа на света! Студентите японисти изграждат и доказват тези свои качества всеки ден. Доказаха ги и по време на историческата за специалността среща с Техни Императорски височества японския принц Акишино и принцеса Акишино, при тяхното официално посещение в СУ “Св. Климент Охридски”, на 14 май 2009 г. Трудно е да се опише дълбокото удовлетворение, което изпитахме всички от отличното представяне на студентите! Хубавите впечатления, с които си тръгнаха високите гости, оставиха незаличими спомени в общата памет на специалността като цяло.

От времето на основаването на специалност Японистика в СУ “Св. Климент Охридски”, японските правителствени и образователни институции и Посолството на Япония в България са ни предоставяли под различна форма своята подкрепа за обучението по японистика. През осемдесетте години с финансиране от японска страна бе изградена

материалната база на отделно помещение в библиотеката на ЦИЕК за читалня по японистика. Тази специализирана библиотечна секция бе запълнена през годините с повече от 3100 тома книги и други печатни и учебни издания за Япония. Основната част от фонда са дарения от японска страна. Японско дарение от началния период на специалността е и фонетичният кабинет, инсталиран в учебна зала №32 на ЦИЕК, където основно се провеждат занятията на всички курсове в специалност Японистика.

Както е известно, днес информационните и комуникационните технологии променят условията на бита и ежедневието на всички хора по света. Интернет създаде съвършено нови форми и пространства на общуване и в образователната и изследователската сфера. Като най-ефективна форма се утвърждава екипната дейност. В този смисъл проектите, които сме замислили да осъществим в по-дългосрочен план, са с принципа на партньорство. През 2008 г. специалност Японистика кандидатства в една от новите международни конкурсни програми на Японската фондация за международен културен обмен. В резултат на одобрението ѝ от японска страна, СУ "Св. Климент Охридски" стана една от 100-те в света бази на „Мрежата за изучаване на японски език на Японската фондация”. Бъдещите ни планове включват и консорциумни форми на дейност с други български университети, като Великотърновския университет, Стопанската академия в гр. Свищов и Националната Художествена Академия, които също имат разработени програми по японски език и култура, макар че Японистиката в тях не е основна специалност. Предвиждат се нови и по-ефективни форми на сътрудничество и с институтите по история и социология на БАН, планираме да създадем и по-привлекателни условия за изява в рамките на специалността на млади учени и докторанти от страната.

В заключение ще споделя някои свои мисли, с които да обобщя казаното дотук. Безспорен факт е, че през последните 20 години сравнително малката ни академична общност от преподаватели и студенти по японистика реално е постигнала не малко успехи. Убедена съм, че добрият резултат от постигнатото до голяма степен се дължи на това, че ние не се осланяме на минала слава. Факт е, че сме лидери в българската японистика. Разбира се, че сме горди с успехите си, но въпреки това никога не сме давали повод да ни възприемат като единствени и несравними. Винаги сме били готови да споделим своя опит и с други университети. Това, което искаме и правим на практика, е съзнавайки отговорностите си, целенасочено да определяме и следваме приоритетите си в образователната и научната сфера. През изминалите години специалността понякога е била изправяна пред редица по-дребни или по-сериозни изпитания. Имали сме различни трудни моменти, които понякога са ни донасяли огорчения, но ние не сме си позволявали да станем неуверени. Наред с успехите сме преживявали и временни несполуки, но никога не сме се отклонявали от волята и стремежа си да поддържаме високо, стойностно и ефективно ниво на образование по японски език и култура. Всичко, което сме постигнали, доброто самочувствие, което сме придобили, както и увереността, с която се развиваме като академична специалност, както през всички изминали години, така и днес дължим преди всичко на далновидната стратегия на академичните ръководства на СУ "Св. Климент Охридски".

Благодарим на нашия Университет за създаването на специалността Японистика! Поднасяме благодарност на нашия сегашен Ректор, проф. дин Иван Илчев, на нашия Декан на Факултета по класически и нови филологии, доц. дфн Петя Янева, за подкрепата и прилаганата от тях стратегия за успешното развитие на специалност Японистика!

Нека днес, в деня на нашия юбилей, си пожелаем да останем верни на себе си, на очарованието на страната, на която сме посветили професионалния си живот, Япония и на колективните си усилия по пътя на нашата специалност към предстоящите предизвикателства на утрешния ден!

Откривам тържествените чествания и началото на научната конференция “България – Япония – Светът”, посветени на 20-годишнината от създаването на специалност Японистика в СУ “Св. Климент Охридски”!

Пожелавам успех на всички участници в конференцията!

20 YEARS OF JAPANESE STUDIES PROGRAM AT SOFIA UNIVERSITY: WHAT WE HAVE DONE AND WHAT WE MUST DO

Prof. Boyka Tsigova, Dr. Habil

Today is a famous day in the calendar of Bulgarian national memory – the 2nd of June. This is the day when we spend a silent minute honoring those who sacrificed their lives for the freedom of Bulgaria, which adds to our event a further touch of solemnity. If we have to be really “alive” today, we must always remember and never forget!

In 2010 our program entered the 20th year of its history. If it was a human life, it would be age when the adolescence gives way to adulthood. I found this an appropriate comparison when I was contemplating the life-history of our Program. Can we really say that adolescence is behind us? Can we say that the road we have walked the traces we have left for those to come; are enough to say we are real grown-ups? For a university program 20 years are a period long enough to make recapitulations and look into the future. 20 years later, we are entitled to review our roots, to honor the past and declare our claims for the future.

Remarks on Japan’s history, culture and literature can be found as far as 19 century literature. They are related to Bulgarians’ growing interest toward the East. As late as the second half of the 20 century authors of translations, travel stories and other publications on Japan were mainly famous Bulgarian writers, politicians and scholars. Today we see something different. Study of Japan, its language and culture as an academic field is concentrated mainly in Sofia University “St. Kliment Ohridski”. The same is also true about education giving a Japanese Studies degree and research in the field.

As far as teaching Japanese at the University is concerned, it has a history of almost half a century. 43 years ago (1967/1968) an open evening Japanese course was created under the Department of Eastern Languages. At the very beginning the course was taught by Todor Dichev, and further between 1972 and 1990 (for some lecturers with interruptions) by Silviya Popova, Dora Barova, Boyka Tsigova, Tsvetana Kristeva and Lyudmila Holodovich. In 1984 the Department of Eastern Languages developed into a Center of Eastern Languages and Cultures. The open Japanese course was enhanced with courses in modern and classical Japanese literature. All Bulgarian japonologists teaching before and after the founding of the program have contributed to the popularization of Japanese literature and culture in Bulgaria. They will never be forgotten as they have become a part of our Program’s history. This is the best time to mention some: Tsvetana Kristeva, Dora Barova, Neli Chalakova, Bratislav Ivanov, Emiliya Gadelieva and Boyka Tsigova, who have greatly contributed to the building of the academic face of Japanese Studies at Sofia University. Later, they were followed by our graduates who invested much effort as part-time instructors of Japanese. Our graduates are still teaching practical Japanese to bachelor students, getting more and more experienced. We are grateful to them and their resolution to prove that their commitment to the Program, which made them what they are, is not only emotional.

On January 17th, 1990 Protocol 5 of Sofia University’s Academic Council opened a regular 5 year university program, initially called “Japanese Philology”. Today it is called “Japanese Studies” and is the only program in Bulgaria accredited to award bachelor, master and doctor degrees. Faculty staff consists of 6 regular teachers and an average of 4 part-time lecturers per year. Three of our full-time staff are members of the European Association of Japanese Studies, 2 have lectured at Japanese universities, studied and worked in Japanese research institutes and joint projects. We will never forget our precious colleague, Prof. Kiril Radev!

After his untimely death, for 3 years we did not have a full-time language instructor. As a kind of reward, this very year at last we have a new linguist among us and can claim our status as a philological program. Some of our practical Japanese classes are taught by Japanese guest-lecturers, dispatched regularly by the Japan Foundation as a part of an Agreement with Sofia University. Since the founding of the Japanese Studies Program, we have had the following guest-lecturers: A. Kurotaki (1997/1998), Chisato Sugiura (1998/2000), Rie Hatakeyama (2001/2004), Miki Suga (2004/2007), Satoshi Komada (2007/2010) and Yuki Nakao (2008/2010).

Professional experience and knowledge are what makes our staff able to cope with the hard and busy curriculum. At bachelor level it consists of more than 45 courses. Each year we educate master and doctoral students. All lecture and seminar courses stick to government regulations and educate competent specialists. Courses are obligatory, obligatory-selective and optional. Topics include theory and practice of the Japanese language, Japanese literature, and Japanese history since ancient time till the 20th century, Japanese culture, ethnography, religion and philosophy. Classes in practical Japanese are harmonized with the study of traditional material and spiritual culture of Japan, economic and political models of Japanese society, as well as related fields of Eastern Studies. Education is based on our main objective – creating specialists with systematic knowledge, command of the Japanese language and competence in various fields of Eastern Studies. In 2007 we started a regular non-degree postgraduate course of Japanese language and culture. It offers a wide-range instruction in the field and is targeting specialists in different fields who need to acquire basic skill in communication in the Japanese language and knowledge on Japanese culture and society. It can be useful to civil servants, who work with Japan, company executives, trading with Japan, etc. The course lasts 2 years consisting of 2 semesters respectively.

Research of our faculty staff is inseparable from their teaching and covers a very wide range of topics. Our full/part-time faculty staff and doctoral student work in the following fields: philology (Japan and East-Asian countries), cultural studies (Japan and East-Asian countries), comparative study of Eastern philosophic systems, study of Japanese performing arts, Japanese ethnography, art-studies, esthetics, comparative linguistics and literature studies. Our faculty staff also contributes to the implementation of research projects on a national and regional level, developing curriculums and teaching practices for teaching Japanese language and culture at many universities, schools, public organizations and institutions throughout Bulgaria. We also do publishing, editing and consulting. We participated in compiling of the 4-year curriculum for “William Gladstone” School in Sofia, which opened in 1992. Needless to say, the greatest contribution was made by the then headmistress, Mrs. Mariya Valchanova, who later received the Imperial Order of the “Rising Sun” award acknowledging it.

Today Japanese Studies is one of the most prestigious programs. Since its foundation it has always been among the first in Sofia University “St. Kliment Ohridski”. Entrance exam marks of students admitted to the program are just one of the proofs. Every single year, after the first candidate listing, those accepted to our program have some of the highest marks. The highest entrance level is a prerequisite for the even higher education quality they are yet to receive. As a unique academic unit in Bulgaria, our Japanese Studies Program has until now produced more than 250 BA and MA graduates. Most of them pursue their careers in the field of education, culture, journalism, diplomacy, administration, international trade and private businesses. Recently a number of graduates have been teaching at “William Gladstone” School in Sofia. They serve as an important connection between secondary and higher

Thanks to the knowledge acquired at the Japanese Studies Program our students win many scholarships and participate actively in programs by the Government of Japan (Monbukagakusho) and the Japan Foundation. Each year students from different grades receive training at a number of Japanese universities. Students from Sofia University have always been among the first and have been highly appraised at a number of youth forums in Japan, Europe and elsewhere. This is also true about their results at the Japanese Language Proficiency Test and the entrance exams to the MEXT programs held by the Embassy of Japan in Bulgaria. Well established mutual cooperation between Sofia University "St. Kliment Ohridski" and the Japanese universities "Soka", "Waseda" and "Osaka" creates even more opportunities for undergraduate and graduate, including doctoral, training and research in the field of Japanese language, literature and culture. Program students participate very actively in different competitions for scholarships in other countries with which Sofia University "St. Kliment Ohridski" maintains cooperation agreements. They are also being selected for EU student mobility programs like "Erasmus" and "Socrates".

We are proud and happy with our students! They are our better tomorrow, the "face" of our unfulfilled but daring dreams of Bulgarian Japanese Studies standing proud before the eyes of the World! Our students build and prove their capacity each and every day. They proved it at the meeting with Their Imperial Highnesses Prince and Princess Akishino during their official visit to Sofia University "St. Kliment Ohridski" on May 14th, 2009. I cannot fully describe the deep fulfillment their performance gave me! The obviously nice impressions of our high guests will remain as unforgettable pages in our Program's memory.

Since the foundation of the Japanese Studies Program at Sofia University "St. Kliment Ohridski" Japanese educational and public institutions as well as the Embassy of Japan have offered us various kinds of support. In 19.. the Japanese side offered the complete funding necessary for the reconstruction of a room at the Center of Eastern Languages and Cultures into a Japanese library room. This specialized library department was equipped, as years passed, with more than 3100 volumes of books and other Japanese printed editions and educational material on Japan. Most of the books come from Japanese donations. Another donation from the initial period of the Program's history is the language laboratory established in room 32 of the Center where most of our classes are held.

As is well known, information and communication technology change the lifestyle of people around the world. The Internet has created entirely new forms and spaces of communication including the field of education and research. Team work proves to be the most efficient form. In this respect projects we are planning for the long term, envisage partnership and networking. In 2008 the Japanese Studies Program applied for one of the new Japan Foundation programs and, being approved, became one of the 100 recognized worldwide strongholds of Japanese Studies including in the Foundation's network. Our future plans include joint cooperation (consortium) with other Bulgarian universities like the University of Veliko Tarnovo, Svishtov Academy of Economics and The National Art Academy which also have programs of Japanese language and culture even if they do not have a Japanese Studies major. We are thinking of new cooperation forms with the institutes of history and sociology under Bulgarian Academy of Sciences, thus making the program even more attractive to young researcher and doctoral student from all over the country.

In the end, I would like to share some final thoughts and recapitulate what I have said. No one can deny that during the past 20 years our comparatively small Program achieved quite much. However, in my honest opinion, our good results are due to the fact that we do not

overestimate the past. We may be the leaders of Japanese Studies in Bulgaria and we cannot deny we are proud of our success, but we have never considered ourselves unique and are always ready to share our experience with other organizations and universities. What we want we do and what we do is, realizing our responsibilities, to follow our priorities in education and research. During these years we have sometimes faced bigger and smaller obstacles. We have had our hard moments which have brought disappointments but have never made us lose our confidence. Together with success we have had temporary failures but have never given up our resolution to maintain high-level, valuable, flexible and efficient education in Japanese language and culture. What we have achieved, our confidence and resolution to develop as an academic program through the years we owe to Sofia University “St. Kliment Ohridski”. We owe it to the wise strategy of its academic management.

We thank our University for creating our Program. We would like to offer our personal gratitude to our Rector, Prof. Ivan Ilchev, and to the Dean of the Faculty of Classical and Modern Philology, Prof. Petya Yaneva for their support and vision for the successful development of the Japanese Studies Program.

Today, on the day of our anniversary, let us with ourselves to remain true to ourselves, to the charm of the country we have dedicated ourselves to – Japan, and to the team effort of our Program’s staff on its way to the challenging world of tomorrow.

I hereby declare open the commemorative events and the research conference “Bulgaria – Japan – the World” dedicated to the 20th anniversary since the foundation of the Japanese Studies Program at Sofia University “St. Kliment Ohridski”.

I wish success to all participants in the Conference!